

Een stal in een kerk en veel Jozefs

Uitwijzingsbevel drijft 87 procent van afgewezen Afghaanse asielzoekers in illegaliteit

- ▶ Helpt Afghanen wordt afgewezen, negen op de tien duikt onder en belandt in armoede
- ▶ Met tijdelijke verblijfsvergunning zouden ze zelf in hun onderhoud kunnen voorzien
- ▶ Weinig hoop, veel onverschilligheid

Lieve WOUTERS

In kerken, op marktpleinen en in huizen werden deze dagen kerststallen neergepoot. Het meest overweldigende exemplaar vinden we echter in de Begijnhofkerk in Brussel. Niet één Maria en één Jozef, maar 125. Niet één kind, maar een stuk of twintig. En verloren schapen bij de vleet. Ze bivakkeren in een afgesloten zijbeuk, terwijl in het andere gedeelte van de kerk straks Kerstmis wordt gevierd. We hebben het over de tientallen Afghanen die nu alweer enkele weken in de kerk verblijven om van daaruit te protesteren tegen het uitwijzingsbeleid van staatssecretaris voor Asiel en Migratie Maggie De Block (Open Vld).

Als vanouds bekommert priester Daniël Alliët zich om de ongebruikelijke bezoekers in de kerk. Ze kregen geen toestemming voor deze kerkbezetting, maar Alliët weigert evenzeer hen buiten te zetten. „De kerk openstellen, doen we alleen als we een zaak rechtvaardig en kansrijk achten”, zegt hij. „Rechtvaardig is de vraag van de Afghaanse vluchtelingen zeker. Het kan immers niet dat mensen wor-

den teruggestuurd naar een land in oorlog. Of dat ze uitgewezen worden, maar gedoogd in de illegaliteit. Zo stuur je hele gezinnen in de meest ellendige armoede en onzekerheid. Op de duur wreekt zich dat.”

„Maar ik maak me geen illusies en wil deze mensen ook geen valse hoop geven. België kan niet op eigen houtje handelen en er is blijkbaar geen draagvlak bij de bevolking voor meer solidariteit. Het enige zinvolle aan hun actie is dat ze een signaal geven aan de mensen: de ongelijkheid in de wereld maakt slachtoffers. Sluit uw ogen niet voor onze miserie.”

Ook Vluchtelingenwerk Vlaanderen steunt de strijd van de Afghaanse asielzoekers. Els Keytsman: „Op dit moment wordt ongeveer de helft van de asielzoekers uit Afghanistan afgewezen. Nochtans mogen vluchtelingen niet worden teruggestuurd naar een land in oorlog. En dat is Afghanistan nog steeds, ook al zijn niet alle regio's er even gevaar-

„Het zinvolle van deze actie is het signaal: 'Ongelijkheid in de wereld maakt slachtoffers, sluit uw ogen niet'”

lijk. In 2014 moeten de buitenlandse troepen zich terugtrekken, wat een verslechtering van de situatie met zich zal meebrengen.”

„Samen met de Afghaanse actievoerders vragen we dan ook allereerst dat Maggie De Block zou stoppen met het gedwongen terugsturen van jonge en gezonde mannen. Ten tweede moet ze stoppen met het uitwijzen van

asielzoekers die toch niet kunnen vertrekken. Momenteel belandt 87 procent van de afgewezen Afghaanse asielzoekers in de illegaliteit. Dat zijn bijna allemaal mensen die in het daklozencircuit terecht komen. Beter zou zijn om die mensen een tijdelijke verblijfsvergunning te geven, zodat ze zelf in hun onderhoud kunnen voorzien en hun kinderen in normale omstandigheden opvoeden.”

Het kabinet van Maggie De Block en het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen houden de boot af. „Hoeveel mensen in de illegaliteit verdwijnen, weten we niet”, zegt kabinetswoordvoester Els Cleemput. „Dat is nu eenmaal eigen aan de illegaliteit. Maar wij vernemen dat sommige mensen ook op eigen houtje terugkeren naar hun land van herkomst. Op dit moment vormen de Afghanen met 53 procent de tweede grootste groep erkende asielzoekers. Alleen Syriërs krijgen nog vaker bescherming.”

„België is wellicht bang voor het aanzuigeffect dat een meer toegeeflijke houding teweeg zou brengen”, beseft men bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen. „Maar de groeiende groep in de illegaliteit zal op termijn een grootschalige regularisatie opnieuw nodig maken. Zal dat dan geen aanzuigeffect geven?”

De oplossing voor een humaan asielbeleid ligt meer dan ooit op Europees niveau. Daar gaat het vandaag echter niet over Afghanistan, maar over de scheepsrampen met vluchtelingen voor het Italiaanse eiland Lampedusa en over Syrië. Het enige waar de Afghanen in de Begijnhofkerk op kunnen hopen, is dat de samenleving hen opmerkt.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Nelson Mandela, de mens en de mythe

„Zevenentwintig jaar zat de op 5 december overleden Zuid-Afrikaanse anti-apartheidsstrijder Nelson Mandela in de gevangenis. Al die tijd bleef hij, ondanks zijn schier uitzichtloze situatie, in zijn idealen geloven. Hij had zich een goed beeld van een vrij en multiraciaal Zuid-Afrika gevormd en koesterde de droom dat het ooit zo zou zijn. Wat zou er gebeurd zijn als hij emotioneel, fysiek en mentaal ten onder zou zijn gegaan? Als hij zijn geloof in de loop van de geschiedenis zou hebben verloren? Dan zou hij alvast niet in staat zijn geweest op 75-jarige leeftijd nog een land te leiden dat een zware cultuuromslag doormaakte. Misschien was Zuid-Afrika zonder hem wel ten onder gegaan aan het geweld van een langdurige raciale burgeroorlog.

Mandela's heldenstatus is hoe dan ook onlosmakelijk verbonden met zijn decennialange gevangenschap op Robbeneiland. Daar groeide hij uit tot het internationale symbool van de strijd tegen apartheid en evolueerde hij er van een radicale activist tot een bedachtzame leider. „In zijn cel leerde Mandela zijn agressie te beheersen en niet langer met zijn bloed, maar met zijn hersenen te denken”, getuigde een van zijn medegevangenen. Zijn toegenomen zelfvertrouwen gaf hem de kracht de grootste uitdaging uit zijn leven aan te gaan: het aanknopen van geheime besprekingen met het apartheidsregime van president Frederik Willem de Klerk. Mandela had begrepen dat zijn droom van een vrij en democratisch Zuid-Afrika alleen werkelijkheid kon worden als blank en zwart zich met elkaar verzoenden.

Ondanks de pijn en het onrecht dat hem in de gevangenis was aangedaan – de afzondering, de vele vernederingen en het feit dat hij in 1969 zelfs de begrafenis van zijn overleden zoon niet mocht bijwonen – veranderde Mandela bij zijn vrijlating in 1990 zijn opgeheven vuist in een uitgestoken hand. Dat grootse gebaar maakte van hem niet alleen de 'vader des vaderlands', maar ook het morele geweten van de wereld. Zowel de politieke als religieuze wereldleiders zochten hem op en hij groeide uit tot dé icoon van de strijd voor rechtvaardigheid en van het beste in onszelf: vergeving en verzoening, engagement en respect. Ook als president bleef hij allereerst het morele boegbeeld van de natie. Het doorvoeren van structuurhervormingen liet hij grotendeels aan anderen over.

Door zijn jarenlange opsluiting liet Mandela zelden zijn emoties zien. Ook over zijn geloof praatte hij bijna nooit. Als kind is hij gedoopt in de methodistische Kerk, een stroming binnen het protestantisme. Soms blikte hij daar dankbaar op terug. Gaandeweg maakte die christelijke inspiratie plaats voor meer universele wijsheden. Als staatsman zag hij er allereerst op toe dat de godsdiensten geen verdelende factor in de samenleving werden. Dat belette hem evenwel niet tijdens het verzoeningsproces uitvoerig een beroep te doen op hun morele prestige.

Zonder Mandela zou de Zuid-Afrikaanse samenleving wellicht een andere richting hebben genomen. Niet dat het er nu rozengeur en maneschijn is. Onder het ANC-bewind, geleid door Mandela's medestanders en volgelingen, tieren corruptie en machtsmisbruik welig. De krottenwijken rond de grote steden zijn niet verdwenen en ondanks de waarheids- en verzoeningscommissies blijft het apartheidsverleden een litteken en zijn de misdadaadcijfers hoog. Ook voor Mandela geldt dat de mythe die rond hem werd gecreëerd, groter was dan de man. Zijn wilskracht, integriteit en charisma zetten zijn land op een nieuw spoor, maar een echte regenboognatie die vrede heeft met zichzelf, is Zuid-Afrika vooralsnog niet.„

De redactie van Kerk & leven en de directie van Uitgeverij Halewijn wensen U een zalig kerstfeest.

De meest overweldigende kerststal staat in Brusselse Begijnhofkerk. © Imageglobe